

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł. miesięcznie 1 zł. 75 centów waluty austr. — Inscrycja w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya austriacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Włochy. — Niemce. — Dania. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

Monarchya Austriacka.

Rzecz urzędowa.

C. k. wyższy sąd krajowy we Lwowie podaje niniejszem do wiadomości, że mianowany dekretem wysokiego c. k. ministerium sprawiedliwości notaryusz *Henryk Jankowski*, w obrebie przemyskiego sądu obwodowego z siedzibą urzędową w Ustrzykach dolnych, złożył dnia dzisiejszego w lwowskim wyższym sądzie krajowym przepisana przysięgę.

Lwów 26. lutego 1861.

Gmina *Brustury* w obwodzie kołomyjskim położona, zobowiązała się na zaprowadzenie u siebie uregulowanej nauki szkolnej, na wieczne czasy dom pod nr. 242, w którym obecnie szkołka się znajduje, utrzymywać zawsze w dobrym stanie, porządki szkolne dostarczać, na opał szkoły corocznie 4 niższo-austr. sagów miękkiego drzewa przystawiać i porąbać, a nareszcie o pełnienie usługi przy szkołce starać się. — Jako uposażenie ze strony rzeczonoj gminy przyznano każdorazowemu nauczycielowi, który zarazem obowiązany jest pełnić służbę organisty, roczny procent w kwocie 67 zł. 25 c. wal. austr. od darowanych szkole obligacyi w ogólnej sumie 1344 zł. a oprócz tego 30 zł. w gotowiznie jako roczne wynagrodzenie za sprawowanie służby organisty. Roczna dotacya nauczyciela będzie więc wynosić razem 97 zł. 25 c. w. a. Lecz z tych obowiązanych jest nauczyciel 10 zł. obracać na pauszalia szkolne, i z tego się wykazać.

Udowodnioną temi ofiarami troskliwość o rozszerzenie nauki między wiejskim ludem podaje c. k. galicyjskie namiestnictwo z uznaniem do wiadomości powszechnej.

Gminy *Tuligłowy*, *Krolin*, *Zarzyce* i *Piaski* w obwodzie przemyskim przyjęły na siebie dla założenia regularnej, trywialnej szkoły w Tuligłowach następujące obowiązki:

1. Na utrzymanie nauczyciela płacić corocznie 180 zł. w. a.
2. Z pastwiska gminnego odstąpić jeden morg, z którego jedna połowa będzie użyta na założenie szkołki owocowej, a na drugiej połowie wystawią gminy na sposób krajowy budynek szkolny wraz z zabudowaniami pobocznymi.
3. Utrzymywać zawsze w dobrym stanie budynek szkolny i potrzebne porządki szkolne, które gminy sprawią.
4. Zrebywać i przystawiać do szkoły wyznaczone przez właściciela dóbr Tuligłów, Alfreda Wojczyńskiego na opał szkoły rocznie cztery sagi drzewa olchowego.

Na przypadek jeżeliby właściciel dóbr w dalszym ciągu czasu nie dopełnił tego przyrzeczenia, będą nadmienione gminy dawać nauczycielowi rocznie 20 zł. wal. austr. na zakupienie potrzebnego drzewa na opał.

5. Zajmować się ochędostwem i potrzebną posługą w szkole.
6. Na podwyższenie dotacyi darować dwa ule z pszczołami na stały inwentarz szkolny.

Wymieniony powyżej właściciel dóbr przyrzekł następnie dać na wystawienie budynku szkolnego potrzebny materiał budowlany z wyjątkiem tarcie.

Udowodnioną temi ofiarami troskliwość o rozszerzenie nauki między wiejskim ludem podaje galicyjskie c. k. namiestnictwo z należytym uznaniem do wiadomości powszechnej. Lwów 1. lutego 1861.

Sprawy krajowe.

(Statuta sankcyonowane. — Doniesienia z Węgier.)

Wiedeń, 26. lutego. Jego c. k. apost. Mość raczył udzielić najwyższej sankcyi statutom dla monarchyi austriackiej. Za rządzone już co potrzeba aby statuta te były jak najrychlej obwieszczone; co się stanie jak tylko ukończy się obszerna praca druku pomienionych statutów.

Jego c. k. apost. Mość raczył dziś przedpołudniem udzielać audyencyi prywatnej.

— Kongregacya komitatowa w Zagrabii podała nowe przedstawienie do Jego c. k. apostol. Mości zawierające legalną prośbę wiernego kroackiego ludu, aby jak najrychlej zwołany był sejm na podstawie prawa wyborczego z r. 1848; aby pogranicze wojskowe przysłało na sejm reprezentantów swoich powołanych wyborami, aby połączyć Dalmacyę z wyspami kwarneckimi, z Istrią po Arse i Motling, Cernesabl i Neustadt, aby wyłączyć wolne królewskie Zeng z pod administracyi militarnej, a oddać pod zarząd konstytucyjnej municypalności komitatu Fiumy, wreszcie aby nadana była najlaskawiej konstytucya na wzór kroackiej wszystkim prowincjom, które nie należą ani do węgierskiej ani do kroackiej korony.

— Rada miasta Szegedina na zgromadzeniu ogólnem uchwaliła co następuje:

Aby uregulować stosunki rzemieślnicze, ma być wprowadzona ordynacya cechów Klauzalego, do dalszej decyzji sejm, założyć protest przeciw ogłoszeniu stanu oblężenia w Fiumie, powziąć do wiadomości rozporządzenie namiestnictwa, które unieważnia wybory do wydziału miasta, kilku emigrantów oskarżonych o zbrodnię stanu, i zaprotestować przeciw niemu. Następnie odrzucono wniosek dozwolić wolnej uprawy tytoniu na terytorium miejskiem,

dano odpowiedź odmowną na podanie c. k. urzędu podatkowego szegedyńskiego, który prosił o potrzebne do czynności urzędowej księgi główne; uchwalono zarazem odkładać do akt bez odpowiedzi wszystkie pisma od c. k. dawnych urzędów, jeżeli nie są w sprawach prywatnych.

Uchwalono dać z kasy miejskiej 200 zł. w. a. na pomnik dla Sechenyego.

— *Gazeta wiedeńska* ogłasza następujące prywatne depesze: **Zagrabie**, 24go lutego. Na wczorajszem posiedzeniu zagrabskiego komitatu uchwalono program wzajemnego uregulowania przyszłych stosunków z Węgrami, na najobszerniejszej podstawie, i rozporządzono rozesłać go dla wiadomości po wszystkich magistratach węgierskich. Następnie postanowił komitat zerwać z Pesztem stosunki urzędowe, a to dla wiadomej reprezentacyi Pesztu, która mówiąc o Fiumie powstaje na Bana.

Zagrabie, 25. lutego. Na dzisiejszem posiedzeniu ostatecznem uchwaliła zagrabiska kongregacya komitatowa, upraszać Jego c. k. apost. Mość, ażeby najmitościwiej raczył w własnej osobie otworzyć sejm, koronować się w Zagrabii Królem Kroacyi, Sławonii i Dalmacyi i wydać dla tych królestw dyplom inauguracyjny.

Na nadesłaną z nitrzańskiego komitatu odczwę oświadczone się z uchwałą do magistratów węgierskich, że na przyszłość będą sławiańskie komitaty w Węgrzech w sławiańskim języku nadsyłać pisma.

Ameryka.

(Sprawa unii amerykańskiej. — Postanowienia w konstytucyi. peruwiańskiej. -- Doniesienia z Ameryki północnej.)

Nowy Jork, 9. lutego. Kongres pokoju w Washingtonie, który pragnie pogodzić południe z północą, miał wczoraj przy zamkniętych drzwiach krótkie posiedzenie; ale nie uchwalił nic stanowczego. Prawdopodobnie będą przyjęte niektóre punkta wniosków Crittendena, Biglera i państw granicznych. Jeden z członków z pomienionego kongresu otrzymał wiadomość od kilku znakomych bankierów i machlerzów tutejszych, że w razie, gdyby nie przyszedł do skutku kompromis, rząd nowy niczego nie ma oczekiwać po kapitalistach, gdzie chodzić będzie o utrzymanie finansowego kredytu rządu. — W konwencie Luzyany wkrótce będzie wniesiona rezolucya, ażeby wszystkie państwa niegdyś należące do unii, z wyjątkiem nowoangielskich, zaprosić by przystąpiły do związku południowego. Według wiadomości z Montgomery, na kongres południowy nałożyć cło wywozowe w kwocie jednego c. od funta bawełny. Za wystąpieniem państwa Texas z unii głosowała nadzwyczajna większość, 154 głosów przeciw 6. — Dzisiejszy *New-York Times* pisze: Podpułkownik Haynes, poseł południowej Karoliny i porucznik Hill, z listem majora Anderson, opuścili wczoraj Washington z depeszami, od których zapewne zawisł wybuch wojny. Pułkownik Haynes wiezie odmowną odpowiedź rządu na wezwanie poddać twierdzę Sumter, a porucznik Hill ostateczne instrukcje rządu dla majora Anderson, komendanta twierdzy. Jednak w tej chwili nie obawiają się napadu na twierdzę Sumter.

Cała ludność przypadająca na północno-mexykańskie państwa, które wystąpiły z unii, wynosi przeszło 5 milionów, a gdyby się przyłączyły Arkansas i Tennessee, 11½ miliona więcej, zatem w ogóle w żadnym razie nie więcej nad 6½ miliona, podczas gdy w unii pozostaje 23—24 milionów. Według ostatniego obliczenia zeszłego roku, wynosiła liczba mieszkańców unii, włącznie z murzynami, 31,374.856.

— Państwa Indiana, Pensylwania, Rhode Island, Missouri i Ohio mianowały komisarzy na konferencję pojednawczą, którą zaprojektowała Wirginia. Komisarze państwa Ohio otrzymali instrukcję wnieść odroczenie konferencji do 4. kwietnia. Według *New-York Times* pierwsza rezolucja, którą Wirginia ma wnieść na tej konferencji, będzie się odnosić do ustąpienia wojsk związkowych z Washingtonu, gdyż pojedyncze państwa gwarantują, że nie przyjdzie do żadnej nieprzyjacielskiej demonstracji.

— Dnia 30. stycznia senat w Washingtonie przyjął w trzecim odczycie bil względem budowy kolei żelaznej ku morzu południowemu, 34 głosami przeciw 14. Na tem samem posiedzeniu przyjął senat poselstwo ze strony prezydenta, w którym wykazuje kongresowi, że zatwierdził bil względem przyjęcia Kanzasu jako państwa samodzielnego do unii.

Podług wiadomości z Nowego Jorku z 7. lutego Texas wystąpił także z unii.

— Izba prawodawcza w Nowym Jorku uchwaliła 500.000 dolarów na uzbrojenie milicji. Gubernator w Massachusettsz zawiadomił wojsko, że ma być w pogotowiu iść w pomoc rządowi Stanów zjednoczonych w razie ataku na Waszyngton. Ustała wszelka komunikacja telegraficzna między rządem związkowym stanów a Nowym Orleanem. Parowiec „Marion” przywiózł 56 kobiet i dzieci do Nowego Jorku, które major Andersen wydalil z warowni Sumter. Zgromadzenie w Texas postanowiło poddać pod głosowanie powszechna uchwałę oderwania od unii z dnia 23. b. m. Ludność w Texas groziła zająć warownie Waschita, Cobb i Arbukle na terytorium indyjskiem. Według doniesień z Waszyngtonu wybuchło powstanie Irokezianów. Powstańcy zajęli warownię Gibson.

— Nowa konstytucja peruwiańska, z listopada 1860, zawiera dwa postanowienia ważne dla cudzoziemców: *Artykuł 4*: „Naród wyznaje religię katolicką, apostolską, rzymską; państwo broni ją, i niepozwala wyznawać publicznie innej religii.” *Artykuł 28*: „Każden cudzoziemiec może nabyć prawnie własność gruntową, przyczem we wszystkim co się odnosi do rzeczonoj własności pełnić zobowiązania Peruwiana, i praw jego używać ma.

Hiszpania.

(Układy z Marokiem o wypłaty.)

Rząd hiszpański zatwierdził nowy traktat, który hiszpański minister w Tangerze zawarł z rządem marokańskim. Po zapłaceniu połowy kosztów wojennych, i po otrzymaniu gwarancyi za resztę, odwoła Hiszpania swoje wojsko z Tetuanu. Dnia 22. b. m. wieczór otrzymała fregata „Eeletana” rozkaz zawięzić tę wiadomość do Tangeru.

Anglia.

(Wiadomości bieżące. — Doniesienia z Nowej Zelandyi.)

Londyn. 23. lutego. Najjaśniejsza Cesarzowa Austriacka przyjęła zaproszenie Królowej angielskiej, użyć znowu Jachtu „Victoria and Albert” do powrotu z Madery. Książę Józef Windischgrätz w przejeździe do Madery przybył tu z Wiednia. — Poseł szwrecki hr. Platten bawiący za urlopem w Szwecji ma w przyszłym tygodniu powrócić.

— W hotelu poselstwa austriackiego był przedwczoraj wielki obiad. Pomiedzy gośćmi znajdowali się posłowie Belgii i Hiszpanii, lord John Russel ze swoją najstarszą córką, sir Charles Wood minister dla Indyi, i lord Stanley Alderley. Pożniej w salonach hrabiny Apponyi były recepcye.

— *Frankfurtska gazeta pocztowa* ogłasza następujący list z portu Adelajdy pod dniami 22. grudnia, który zaprzecza uczynionym w parlamencie angielskim oświadczeniom rządu, że rozruchy na Nowej Zelandyi już utłumione:

Otrzymujemy świeże doniesienia z Nowej Zelandyi. Wyślano tam z Anglii nowe transporta wojska i zasobów wojennych, aby generał Pratt mógł wreszcie stłumić rozruchy krajowców i nauczyć ich jak pojmują lordowie Russell i Palmerston zasadę wolności ludów, i w jaki sposób zwykli ją zastosować do poddanych angielskich. Czy jednak uda się generałowi Pratt tego dokazać, podlega to wielkiej wątpliwości. Uratował wprawdzie po kilku doznanych klęskach w utarczkach z krajowcami honor angielskiego oręza w bitwie pod Mahoetahi, lecz nie mógł żadnej z zwycięstwa tego wyciągnąć korzyści. Maorowie nie upadli wcale na duchu, a nienawisć ich ku rządowi angielskiemu owszem wzrasta. Główne żądania krajowców są: aby im udzielono równych praw, jakich używają Anglicy i aby im wolno było rozrządzać według upodobania swemi majątkościami, gdyż obecnie nie wolno im sprzedawać dóbr komu innemu jak tylko rządowi, a to wówczas jedynie, gdy rząd ma sposobność korzystnie je znowu odprzedać. Opór rządu w tym względzie nie daje się oczywiście pogodzić z nauką chrześcijańską, którą liczni z ramienia rządu misyonarze z najlepszym między nimi rozszerzają skutkiem. Według najnowszych angielskich doniesień, kilka tysięcy krajowców połączyło się z Wajkatosami, którzy po-

nieśli klęskę pod Mahoetahi i zamierzają razem uderzyć na New-Plymouth. Ustał wszelki handel i komunikacye na wyspie.

Francya.

(Wiadomości bieżące. — Depesza w sprawie syryjskiej.)

Paryż, 23. lutego. Mówią, że Cesarzowa Eugenia chce przedsięwziąć pielgrzymkę do Jeruzalem, i że Larongiére de Nourry już się w tym względzie porozumiał z rządem tureckim. Porta oświadczyła, że na przypadek, gdyby korpus ekspedycyjny syryjski właśnie teraz ustąpił, sama w najrozciąglejszy sposób czuwać będzie nad bezpieczeństwem i wygodą Cesarzowej gdy wstąpi na świętą ziemię Palestyny.

— Minister Billault miał oświadczyć na zapytanie komisji ciała prawodawczego do ułożenia adresu, że Cesarz odwoła swoje wojska z Rzymu tylko za przyzwoleniem Papieża, i gdy katolickie mocarstwa porozumia się w tym względzie z Francyą.

— *Patrie* widzi się w położeniu zaprzeczyć w najmocniejszy sposób wiadomości, którą podały rozmaite dzienniki, że ksiądz Maret rzekł się nominacji swej biskupem w Vannes, ponieważ wiadomość ta jest zupełnie niedokładną.

— Depesza p. Thouvenela z dnia 18. stycznia, do posłów francuskich w Londynie, Berlinie, Petersburgu, Wiedniu i Konstantynopolu:

Mości Panie! Kończy się czas wyprawy syryjskiej, oznaczony konwencją z dnia 5. września: Mając sobie poruczone zadanie wykonywać spólnie postanowienia, jesteśmy obowiązani dopełnić przedwszystkiem warunków udzielonego nam mandatu. Nim opuścimy Syryę uważamy to niemniej jednak za naszą powinność wezwać wielkie mocarstwa aby zastanowiły się spólnie, czyli usunięcie wojsk naszych w oznaczonym czasie z Syryi może nastąpić bez niebezpieczeństwa dla kraju, i dla tego zwracamy uwagę ich na tę okoliczność.

Mocarstwa nie łączą ze sprawą syryjską żadnych politycznych widoków, i Francya podziela całkowicie ich zdanie. Ludzkość mieli jedynie na względzie. — Jestże już spełnione zadanie, które sobie założyli?... Gabinety widzą równie jak i my jaki jest istotny stan rzeczy i jak powoli postępuje pacyfikacja kraju. Złożona w Bejrucie komisya Europejska musiała się w początku zająć tem co było najpilniejsze. — Z jednej strony miała żądać wynagrodzenia, z drugiej ukarania. Lecz to stanowiło dopiero jedną połowę jej właściwego zadania. Pozostawała druga ważniejsza. Zadaniem jej było skreślić i przedłożyć mocarstwom podstawy nowej organizacji kraju. Praca ta jest niezbędnem uzupełnieniem tego, co potąd spólnie z rządem tureckim dokonaniem jest lub ma się jeszcze przedsięwziąć na przyszłość. Można powiedzieć, że póki ta rzecz nie będzie ukończona, a wszystko co się potąd zrobiło jest niczem, bo w tym stanie nieładu w jakim się Syrya znajduje, przedwszystkiem należy określić warunki nowej organizacji Libanu, o co też głównie chodzi mocarstwom.

Zadanie to nie tylko, że nie jest jeszcze dokonaniem, ale komisya zaledwie mogła do dnia dzisiejszego załatwić kwestye w jaki sposób utłumić rozruchy na Libanie i zaciągnąć wynagrodzenie szkód wyrządzonych. Nie zdolano się jeszcze nawet porozumieć względem wynagrodzenia szkód w Damaszku, a W. Porta żąda aby rozstrzygnąć przedmiot ten w Konstantynopolu. Wprawdzie poufnie porozumiewano się o sposobach reorganizacji. Lecz zajęci innemi ważnemi sprawami komisarze, nie mogli potąd jeszcze zająć rzeczy tej urzędownie, a nawet niepodobieństwo oznaczyć dzisiaj, kiedy będą w stanie ostateczny rezultat przedłożyć mocarstwom.

Ta niepewność i opóźnienie reorganizacji Libanu nabawia umysły najwyższym niepokojem, i otrzymaliśmy doniesienia z których z wszelką pewnością wnosić można, że gdyby wojska nasze wyszły z Syryi, wybuchnęłyby tam natychmiast nowe niepokoje, jeżeli nie będzie wprowadzona wprzód w życie nowa organizacja, która utrwali bezpieczeństwo mieszkańców.

Przy takim zapatrywaniu się na rzecz pojmą wszystkie gabinety, jak wielką wagę przywiązujemy do tego, by się pozbyć naszej odpowiedzialności. Pragnąc z jednej strony dopełnić wiernie postanowień konferencji, nie chcielibyśmy z drugiej strony ściągnąć sobie zarzutu, żeśmy nie przedstawiali niebezpieczeństwa, które zdawało nam się być widocznem. Jesteśmy przeto zmuszeni upraszać mocarstw o ich sąd w tej sprawie, i zastrzegamy sobie tylko, by nam wolno było objawić przy obradach nasze zdanie z takim samem prawem, jak innym mocarstwom, które podpisały z nami traktat z 5. września.

Wytrwałością w przyspieszaniu prac komisji dowiedliśmy, jak wielce pragniemy ustąpić z Syryi w oznaczonym czasie, i dziś jeszcze nie pragnie nikt szczerzej od nas, by stosunki dozwoliły nam skutecznie to zyczenie. Jeśli mocarstwa rozstrzygną, że okupacja musi być przedłużona, nie wahalibyśmy się ponosić dalszych ofiar, do jakich obowiązaliśmy się stawiając korpus ekspedycyjny ku pomocy Sułtana. W razie jednak, jeśliby mocarstwa sądziły, że stosowna przeznaczyć jedno lub drugie z pomiędzy nich do udziału w ekspedycji, byłibyśmy gotowi przyjąć ich współdziałanie.

Najłatwiejszym środkiem do porozumienia się względem tych rozmaitych punktów zdaje mi się być zwołanie konferencji. Jeśliby na to zgodził się gabinet..., upraszam pana, uwiadomić mnie o tem jak najspieszniej. Ja otrzymawszy przyzwolenie dworów, zarządziłbym natychmiast zgromadzenie pełnomocników.

(Akta dyplomatyczne.)

Baron Schleinitz do pana Bismark.

Berlin, 25. grudnia 1860. Pan baron Budberg uwiadomił mnie na rozkaz swojego rządu o odpowiedzi gabinetu tuieryjskiego na akta dyplomatyczne przysłane mu względem wniosków francuskich, które były przedłożone Monarchom na obradach warszawskich w końcu miesiąca października. Załączając panu w odpisie odpowiedź pana Thouvenela, proszę pana wyrazić powtórnie księciu Gorczakowi, jak wdzięczni jesteśmy gabinetowi Petersburskiemu, że się podjął uprzejmie pośrednictwa i tym sposobem ułatwił wymianę zdań, która za pośrednictwem porozumienia dopomogła wyjaśnić sytuację. Uwagi, zawarte w piśmie pana Thouvenela względem niestosowności czasu do układów pomiędzy wielkimi dworami, uznajemy za słuszne. W teraźniejszym położeniu rzeczy nie należy się ludzi, że mało jest nadziei, by się mogły pogodzić widoki, nim bieg wypadków zmodyfikuje wzajemne stanowisko mocarstw.

W innej więc porze wypadnie badać na nowo, czy będzie na czasie opierać układy na danych w Warszawie objaśnieniach, do których Francya chce zawsze, jak mówi pismo pana Thouvenela, stosować swoje postępowanie, jeśli nastąpią wypadki będące ich warunkiem. Bez wątpienia nie wypada nam przesądzać o postanowieniach, któreby zrobiła Niemca na wypadek wojny austriacko-włoskiej, napadem Piemontu wywołanej. Ale z radością odebraliśmy zapewnienie pana Thouvenela, że Francya nie myśli uważać wstrzymania się Niemcy za niezgodne z postępowaniem, któreby związek niemiecki za stosowne uważał, jeśli nastąpił wypadek, o którym się mówi. — Upoważniając pana, niniejszą depezę udzielić księciu Gorczakowi, i zostawić mu jej odpis, aby pan minister spraw zagranicznych uwiadomił o niej gabinet tuieryjski, jeśli to uzna za słowne, korzystam ze sposobności etc.

(podp.) *Schleinitz.***Belgia.**

(Obrady w izbach.)

Bruxela, 22. lutego. Dyskusya nad projektem ustawy p. Dumortier, przyznać złotu francuskiemu kurs prawny, trwała trzy dni, jednak nie uchwalono nic stanowczego. Wszyscy potąd mowcy zamiast proponować praktyczne sposoby zaradzenia, wypowiadali swoje ekonomiczno-polityczne zdania, jakie są przyczyny przesilenia, na co izba nie zwracała uwagi. Dopiero dzisiaj postąpiły obrady, gdy wniesiono poprawkę, ażeby kasy państwa przyjmowały złoto po kursie, który ma być corocznie dwakroć oznaczany. Zdaje się, że minister skarbu, który nie zgadzał się na wniosek pana Dumortier, przychylił się do tej poprawki.

Włochy.

(Uliczne demonstracje. — Opór twierdzy messyńskiej.)

Wiadomość o poddaniu Gaety wywołała w Neapolu, jak donosi *Gazeta wiedeńska*, demonstracje na cześć Garibaldeggo i excesa pospólstwa. Gdy d. 13. b. m. wieczór rozeszła się pierwsza wieść o kapitulacji, przeciągali ulicznicy z trójbarnymi chorągiewkami po mieście, i wśród okrzyków na cześć Garibaldeggo tłukli okna, gdzie nie były spiesznie oświecone. Ale największe zbiegowisko było przed pałacem papieskiego nuncjusza i francuskiego konsulatu. Na jutro wieczór tak dalece posunął motłoch swoją zuchwałość, że burzył kramy kupców stronnictwa za Królem, a to nawet w obec gwardyi narodowej i oddziału piemontkiego wojska, które temu bynajmniej nie przeszkadzały.

— Marsylijski *Semaphore* donosi, że po poddaniu się Gaety zawiadomił generał Cialdini o kapitulacji twierdzy sycylijskiej, które d. 14. ogłosiły jego depeze w Messynie. Lud zgromadził się na placu katedralnym przed mieszkaniem generała Chiabrery, naczelnego dowódcy siły zbrojnej w Mesynie z zapytaniem o czynienie zamyśla. Chiabrera wyprawił już przedtem pełnomocnika do generała Fergoli komendanta cytadeli messyńskiej, z wezwaniem o poddanie się twierdzy. Ten dokument jest następujący:

Rozkaz poddania twierdzy. Do komendanta cytadeli. Poddanie, które nakazuje komendantowi prowincjonalnej siły zbrojnej generał major Chiabrera. Opór pański potąd cierpiany, był by nadal zbrodnią. W imieniu Jego Mości Króla Włoch, Wiktora Emanuela i narodu przesyłam Panu rozkaz poddania twierdzy. Komendant prowincjonalnej siły zbrojnej generał-major Chiabrera.

Generał Fergola uważał za niegodne siebie odpowiedzieć piśmiennie na to wezwanie. A Chiabrera doniósł generałowi Cialdini:

Ustna odpowiedź generała Fergoli, udzielona kapitanowi sztabu Verani za pośrednictwem pułkownika sztabu. Nie uważa się upoważnionym poddać twierdzę niezależną od upadku Gaety, i będzie się bronił do ostatniego. Mesyna, 14. lutego 1861. Komendant prowincjonalnej siły zbrojnej generał-major Chiabrera.

Jak wiadomo, przybył niezwłocznie Persano do Mesyny powtórzyć wezwanie do poddania twierdzy. Mesyńska depeza w *Patricie* donosi, że dnia 19go przypłynęła pierwsza dywizya sardyńskiej floty i gotowała się uderzyć na twierdzę. Cialdini bawi jeszcze w Neapolu, ale ma się udać do Mesyny, jeżeli Fergola trwać będzie w uporze.

Niemce.

(Czynności w izbach pruskich. — Wniosek mieszczan bremeńskich.)

Deputowany Rönne wnosi: Izba raczy orzec, że spodziewa się, że rząd zechce przedsiębrać jak najrychlej rewizję przepisów

i praw paszportowych i policyjnych, mianowicie rewizję rozporządzenia paszportowego z d. 22. czerwca r. 1817, jeneralnej instrukcji z d. 12. lipca 1817, względem kart pobytu i rozporządzeniach ministerjalnego z dnia 31. grudnia 1850, aby w rozporządzeniach i przepisach pomienionych poczynić zmiany odpowiednie duchowi czasu, i że w tym względzie przedłoży sejmowi projekt nowego prawa, a z mocarstwami wejdzie w układy, aby znieść całkowicie instytucję paszportową i połączone z nią utrudnienia. Wnioskodawca popiera wniosek tem, że przepisy wyżej przytoczone są w sprzeczności z art. V. konstytucyi, iż ograniczają niepotrzebnie wolność osobistą, gwarantowaną pomienionym artykułem.

Brema, 20. lutego. Dzisiejsze posiedzenie mieszczan zagajono odczytaniem następującego wniosku:

„Od kilku lat znajduje się niejaka liczba mieszczan Bremeńskich w obcych krajach, którzy z powodów politycznych, ażeby uniknąć kary zasadzonej na nich przez sądy Bremeńskie, uszli z ojczystego miasta. Mieszczanie sądzą, że jest na czasie, ażeby i nasza republika za przykładem państw monarchicznych wykonała akt pojednania, by się spełniły gorące życzenia przebywających za granicą tułaczów Bremeńskich powrócić bez przeszkody do ojczystego miasta na łono swojej rodziny; mieszczanie podają przeto usilną prośbę do senatu: by jak najrychlej wydał dekret, ażeby na mocy jego unieważniono toczące się jeszcze procesa polityczne i wszystkim emigrantom pozwolono powrócić do domu; ażeby nawet takim, którzy uszli, pomimo danego przyrzeczenia, że Bremę nie opuszczają, połączono. Mieszczanie pragną i proponują następnie: Niechaj senat ten akt łaski i pojednania uzupełni także w tem, ażeby cywilne prawa przywrócono wszystkim tym mieszczanom Bremeńskim, którzy są ich pozbawieni przez wyroki wydane na nich za polityczne przestępstwa. (Podpis.) Jhs. Rösing, W. Brandt, J. M. Wulstein.“

Dania.

(Patent powołujący stany holsztyńskie.)

Holsztyn. Patent zwołujący stany holsztyńskie tak się podług *Hamb. Nach.* wyraża:

„My Fryderyk siódmy etc. etc. oznajmiamy niniejszem: Na mocy §. 10 rozporządzenia z 11. czerwca 1854 względem konstytucyi księstwa Holsztyn, raczyliśmy z najwyższej woli Naszej postanowić, stany prowincjonalne tego Księstwa na nadzwyczajne zgromadzenie, we środę 6. marca b. r. odbyć się mające, niniejszem powołać. Uwiadamiając o tem wszystkich Naszych kochanych i wiernych poddanych w Naszem księstwie Holsztyńskim rozkazujemy oraz Naszym wiernym stanom prowincjonalnym, deputowanym, albo ich prawomocnym zastępcom, w wyżej rzeczonym dniu 6. marca w Naszem mieście Itzehoe zgromadzić się, i oczekiwać na to, co im Nasz komisarz przedłoży. Zgromadzenie ma czynności swoje urządzić tak, aby je w przeciągu trzech tygodni ukończyło. To ma być jak najściślej dopełnione. Dla większej wiary i wagi Nasz królewski podpis kładziemy, i pieczęć wycisnąć rozkazujemy. Dan w Naszym zamku Christiansborg, d. 19. lutego 1861. Frederik (L. S. R.) Raaslöff.“

Doniesienia z ostatniej poczty.

Wiedeń, 27. lutego. Dzisiejsza *Gazeta wiedeńska* ogłasza patent cesarski ustawę zasadniczą reprezentacyi państwa i statuta organiczne krajów koronnych Monarchii.

Paryż, 26. lutego. *Monitor armii* oznajmia, że generał Bourbaki mianowany jest komendantem Metz.

Turyń, 26. lutego. Senat przyjął 129 głosami przeciw 2 ustawę, która nadaje tytuł „Króla Włoch“ Królowi Wiktorowi Emanuelowi i jego następcom.

Medyolan, 26. lutego. Centralny komitet piemontkiego senatu zaproponował — jak donosi *Perseveranza*, ażeby odtąd pierworodny syn Króla Włoch nosił zawsze tytuł: „Książę Piemontu“ dla uwiecznienia pamięci tej prowincyi, z której wyszła niepodległość Włoch.

Baron Vincke nie chce przyjąć wyrazu uznania, jaki przygotowują mu Włochy, i oświadcza w liście ogłoszonym w *Perseveranzie*, że jego wniosek przyjaźny Włochom nie był podany dla tego, by wyrazić sympatyę Włochom, lecz tylko by zakreślić linię polityki pruskiej.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 27. lutego.

Hotel rosyjski: PP. Hr. Koziebrodzki Felix, z Hlibowa. — Trzeciński Tytus, z Polanki.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 27. lutego.

PP. Proksch Antoni, c. k. nadlekarz, do Pragi. — Polanowski Stan., do Moskwa. — Reczusi Fran., c. k. porucznik, do Stanisławowa. — Błoński Jul., c. k. sekretarz namiestn., do Żółkwi. — Listowski Józef, do Oleska. — Kulaczowski Eug., c. k. przełożony powiatowy, do Przemyśla. — Hr. Gołuchowski Artur, do Soniacza.

T E A T R.

Dziś na scenie polskiej: „**Ona jest obłąkana**,” dramat, i „**Przy fortepianie**,” komedia w 1 akcie.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie. Dnia 26. i 27. lutego 1861.

Pora	Barometr w mierze parys. spro- wadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan po- wietrza wilgo- tnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	329 68	+ 3.2	93.2	południowy sł.	mgła
2. god. po poł.	329 72	+ 5.0	84.9	" "	pochmurno
10. god. wiecz.	329 61	+ 3.0	89.3	" "	"
7. god. zrana	329 04	+ 2.3	89.4	południowy sł.	pochmurno
2. god. po poł.	328.60	+ 3.9	82.3	" "	"
10. god. wiecz.	328.14	+ 1.6	88.7	" "	"

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 28. lutego.

Z pożyczki narod. po 5% za 100 złr. 77.—. Metaliki po 5% za 100 zł 65.25; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.— Obligacje in-

Kurs giełdy wiedeńskiej. Dnia 25. lutego.

1. Dług publiczny.		pien.	towar.
A. Państwa.		pien.	towar.
W austr. wal. po 5%	60 25	60.50	
Z pożyczki narod. z proc.			
od stycznia do lipca po 5%	77 —	77.10	
Z pożyczki narod. z proc.			
od kwiet. do paźd. po 5%	77 10	77.20	
Z r. 1851, ser. B. po 5%	—	—	
Metaliki po 5%	65 20	65.30	
Metaliki z proc. od maja do			
listopada po 5%	65 70	65.90	
dtto. „ 4½%	57 50	58 —	
dtto. „ 4%	51 50	52 —	
dtto. „ 3%	37 50	38.50	
dtto. „ 2½%	34 —	35 —	
dtto. „ 1%	13 10	13.20	
Przez. do wylos. z r. 1839	109.50	110 —	
„ 1854	86 50	87 —	
„ 1860	81 90	82 —	
Przeznaczone do losowan.			
z r. 1860 po 100 zł.	83 50	83.75	
Renty Cemo po 42 lir. aus.	15.50	16 —	
Wylos. obl. dawn.	63 —	64 —	
długu państ.	55 50	56 —	
„ 4½%	50.50	50.50	
„ 4%	43.50	44 —	
„ 3%	44.50	44.50	
„ 2½%	43 —	44 —	
Przez. do los. obl.	38.50	38.50	
daw. długu państ.	36.50	36.50	
z proc. w kraju	32.50	32.50	
dtto. z procent	63 —	64 —	
za granicą	55 50	56 —	
„ 4½%	50.50	50.50	
„ 4%	50.50	50.50	
B. Krajów koronnych			
Nizszej Austrii	85 26	85.50	
Wyż. Aust. i Salb	86.50	86.70	
Czech	90 —	90.50	
Merawii	85 50	86.50	
Szlaska	85 —	86.50	
Styryi	86 —	86.50	
Tyrolu	97 —	99 —	
Kar. i Krainy i Wyb.	88 —	89 —	
Węgier	66 75	67.50	

2. Stan oblig. dometykaln.		pien.	towar.
Ban. Tem., Krocacy			
i Sławonii	64 —	64.50	
Galicyi	62 75	63.50	
Siedmiogr. i Bukow.	62 —	62.75	
Lom. wen. poz. z r. 1850	—	—	
Wen. pożyczka z r. 1859	88 —	88.50	
Dług Tyrolu	po 5%	63 —	64 —
„ 4%	50 —	50.50	
„ 3½%	43.50	44 —	
Dług Saleburga	„ 3%	37 —	37.50
„ 2½%	31 —	31.50	
Dług Krainy	„ 2%	25 —	26 —
„ 1½%	21.50	22 —	
3. Akcyje.			
Banku nar.		734 —	736 —
Inst. kred. dla handlu po			
200 zł. w. a.	168 20	168.40	
Niz.-austr. tow. eskont.			
po 500 zł.	564 —	566 —	
Póln. kolei po 1000 zł. m. k.	2147	2148 —	
Tow. kolei żel. państwa po			
200 zł. m. k. czyli 500 fr.	286 50	287 —	
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł.	186 50	187 —	
Póln.-póln.-niem. kolei			
kcm. po 200 zł. m. k.	108 50	109 —	
Kolei Cisy po 200 zł. m. k.			
po 140 zł. (70%) wpłaty	147 —	147 —	
Póln. kolei państw. lomb.-			
wen. i central. - wlokiej			
kolei żel. po 200 zł. w. a.			
czyli 500 fr. z wpłaty	140 zł. (70%)	190 —	191 —
Kol. Kar. Lud. po 200 zł.			
m. k. z wpł. po 120 zł. (60%)	165 50	166 —	
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis.			
po 200 zł. m. k.	22 —	24 —	
dtto. II. emis. po 200 zł. m. k.	60 —	65 —	
Kolej Bustradzka po			
500 zł. m. k.	665 —	—	

demnizacyjne: Nizszej Austrii po 5% za 100 zł. —.—; Węgier —.—; Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcyje Banku narodowego sztuka 736.—; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 166.30; nizszo-austr. towarzy-
stwa eskontowego —.—.

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 1.0 zł. —.—.

Wexlowy. Srebro za 100 zł. połudn. niemieck. waluty —.—.
Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 146.25. Medyolan za 100 zł. waluty austriack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6 95, dukaty ces. pełnej wagi —.—. korony —.—, półkorony —.—. Srebro 145.—.

Kurs lwowski.

Dnia 28. lutego.

	gotówką		towarem	
	zł.	c.	zł.	c.
Dukat holenderski	6	80	6	87
Dukat cesarski	6	84	6	92
Półimperyal zł. rosyjski	11	87	12	—
Rubel srebrny rosyjski	2	29	2	32
Talar pruski	2	16	2	19
Polski kurant i pięciozłotówka	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	82	60	83	20
„ „ m. k. za 100 złr.	86	70	87	38
Akcyje gal. kol. żelaz Karola Ludwika	166	—	167	—
Galicyjskie obligacje indemnizacyjne	63	—	63	58
5% Pożyczka narodowa	76	—	76	50

	pien.		pien.		pien. to	
	zł.	c.	zł.	c.	zł.	c.
Kolej Aussig.-Ciepl. po	138 —	140 —				
200 zł. m. k.						
Kol. Bern. Ross. po 200 zł.						
dtto. z pierwszeństwem						
po 200 zł. m. k.	—	—	200 —			
Kol. Grac.-Köfl. i Tew.						
górn. po 200 zł. w. a.	115 —	117 —				
Austr. towarz. żegl. par.						
po 500 zł. m. k.	412 —	413 —				
Lloyda w Tryeście po						
500 zł. m. k.	155 —	190 —				
Mostu łącz. w Peszcie po						
500 zł. m. k.	390 —	395 —				
Tow. młyn. par. w Wied.						
po 500 zł. m. k.	375 —	380 —				
Powsz. austr. Tow. gaz.						
po 250 zł. m. k.	—	—				

4. Listy zastawne.

Banku naro-	6let. po 5%	102 —	102 50
dowego	10 „ 5%	97 —	98
w mon. kon.	przeznacz. do		
	los. po 5%	91.50	92 —
Banku naro-	na 12 m. 5%	99 50	100 —
dowego	za 100 zł.	99 50	100 —
w wal. austr.	przez. do los.		
	po 5%	87 —	87 25
Gal. Tow. kred. po 4%		88 —	—

5. Obligacje z prawem pierwszeństwa.

Kolej Elżbiety po 5% za			
100 zł. m. k.	96.75	97 —	
dtto. dtto. w srebrze			
uproc. za 100 zł. w. a.	105.50	106 —	
Tow. austr. kol. państwa			
po 500 fr.	149 —	149.50	
Kol. póln. po 100 zł. m. k.	97.75	98 —	
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	144 —	145 —	
Kol. Gloggn. za 100 zł.	79.50	80 —	
Tow. żegl. par. na Dun.			
za 100 zł. m. k.	97.50	—	
Lloyda za 100 zł.	80 —	81 —	

6. Losy.

Inst. kred. dla handlu po			
100 zł. w. a.	112 75	113 —	

Tow. żegl. par. na Dun. po			
100 zł. m. k.	99 50	100 —	
Pożycz. Trye. po 100 zł. w. a.	125 —	126 —	
Pożycz. miasta Budy po			
40 zł. w. a.	37.75	38.25	
Esterhazego po 40 zł. m. k.	91 —	92 —	
Salma „ 40 „	36 —	36.50	
Palliego „ 40 „	38 —	38.50	
Clarego „ 40 „	35 25	35 75	
St. Genois „ 40 „	35 75	36.25	
Windischgrätz 20 zł.	21 —	21.50	
Waldsteina 20 „	24.50	25 —	
Keglevicha 10 „	15.50	16 —	

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

Amsterdam za 100 zł. hol.	125 —	
Augsburg za 100 zł. w. p.-n.	124 75	124.75
Berlin za 100 tal.	—	—
Wrocław za 100 tal.	—	—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n.	125 —	125 —
Genoa za 100 lir. piem.	—	—
Hamburg za 100 M. B.	110 —	110.25
Lipsk za 100 tal.	—	—
Liwarna za 100 lir. tosk.	—	—
Londyn za 10 ft. szt.	146 —	147 —
Lugdun za 100 fr.	—	—
Medyolan za 100 zł. w. a.	—	—
Marsylia za 100 fr.	—	—
Paryż za 100 fr.	58 10	58.30
Praga za 100 zł. w. a.	—	—
Tryest za 100 zł. w. a.	—	—
Wenecja za 100 zł. w. a.	—	—
(31 dni po ukazaniu.)		
Bukareszt za 100 piast. wól.	—	—
Konstantynopol za 100 piast. tur.	—	—

Kurs złota.

w przecięciu w w. a.

Dukaty ces. men.	6 zł. 95 c.	
dtto. pełnej wagi	6 „ 94 „	
Korona	20 „ 18 „	
20 frankówka	11 „ 74 „	
Rosyjski impery.	12 „ 2 „	
Talar związkowy	2 „ 19½ „	
Srebro	146 zł. — c.	
Kurs korony w c. k. kasach	13 zł. 50 c.	

KRONIKA.

(Topografia Gaety.) „Monde“ podaje następujące topograficzne opisanie Gaety, którego autorem pisze się były oficer burboński: „Gaeta leży na półwyspie od zachodu na wschód niemal na 1500 metrów długości. Sam półwysp składa się z dwóch wybitnie oddzielonych części z trapezu blisko 1200 metrów długiego, a 800 metrów szerokiego, najbliższej lądu, i z owalu 300 metrów długiego, a 600 metr. szerokiego, gdzie port, arsenał, szpital, koszary i pałac królewski. W trapezie wznosi się góra Orlando 300 stóp wysoka. Spadziście góry idzie na trzy strony aż do morza, tak, że miasto u jej podnóża składa się z jednej ulicy wzdłuż wybrzeża, podczas gdy druga część miasta rozprzestrzenia się po całym owalu. Szerokość ławy wynosi 600 metrów w miejscu, gdzie się łączy z stałym lądem. Tam to jest góra Atratina, która na odległość 6 — 800 metrów panuje nad linią twierdzy, zaś ją osłania góra Orlando, tu się także wznosi góra Socco, która o tyle jest zniesiona, że snadnie jest wystawiona na ogień twierdzy.

Twierdza gaetańska zajmuje cały półwysp. Potrójna linia fortyfikacji, po większej części wykuta w skałach, oddziela czworobok od stałego lądu, ciągnie się po za górę Orlando aż do ostatniego krańca półwyspu.

Wewnętrznej strony ku zatoce i portowi broni mur zaopatrzony w baterie. Na górze Orlando jest twierdza w formie gwiazdy, a w niej wieża z ka-

zamatami obwodu 72 metrów i 15 metrów wysokości. Na wewnętrznej pochyłości trzy magazyny prochu. W bateriach znajduje się przeszło 700 dział.

(Do biografii Scribego.) Ze zmarłym przed kilkoma dniami w Paryżu dramatycznym poetą Scribe, pisze korespondent berliński, upadł jeden z największych filarów nowoczesnego francuskiego teatru. Pierwszy jego dramat, który pisał w r. 1811 w towarzystwie z p. Germain Delavigne, był wodewil: „Le Dervis“. Chociaż wiele dramatów sam pisał, pracował jednak zwyczajem francuskim także z towarzyszami, i tak prócz wymienionego pracował wspólnie z panami Dupin, Delestre-Poirson, Melesville, Varner, Bayard, Ferrier, Francis-Cornu, Mazères i inni. Dramata jego „Szkłanka wody“, tudzież „Bertrand i Raton“ utrzymały się prawie aż do najnowszych czasów na wszystkich scenach europejskich. Dar układu i fikcji był u Scribego niewyczerpany, a jeszcze dziwniejszą była zręczność, z jaką częstokroć najdrobniejszą osnowę umiał w wodewil przetworzyć. Dyalog jego lekki, ujmujący, żywy i naturalny. W tekstach do oper był Scribe prawie niezrównany; ażeby okazać jego biegłość w tej sferze, dość będzie wymienić: Śnieg, Biała dama, Mularz, Fra Diavolo, Niema z Portici, Bal maskowy, Robert, Prorok. Bogatym talentem swoim zdobył dla siebie poetyczną nieśmiertelność w rocznikach literatury dramatycznej. Jakoż w roku 1835 został członkiem akademii paryskiej. Z zaprowadzonej we Francji tantiemy pobierał Scribe roczną rentę od 100.000 do 150.000 franków.